

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyi, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatásos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden bejelentésnél 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Székelyföldi panaszok.

„A székely érdek, magyar nemzeti érdek.“ Nem szorult ezen állítás igazsága részletes bizonyítgatásra, tudja ezt és érzi minden igaz hazafi.

Nemcsak, hogy vasutja nincs a Székelyföldnek, ezen közgazdaságilag teljesen elszigetelt s a legutóbbi vámháború által is sanyargatott területnek, hanem ipara és kereskedelme is békóba veretett; kiszolgáltatott a brassói németnyelvű ipar- és kereskedelmi kamara önkényének. A székely kamarai tagok illetményeiből hirtak fel a Dükökhöz hasonló szász hazafiak, ki — a közel-múltban tartott ipari szaktanácskozmányban

— azzal tünt ki, hogy egyedül szólalt fel a vidéki kamaratagok utazási költségeinek megtérítése ellen; így akarván elzárni a székelyföldi kamaratagoktól természetszerű jogaik érvényesíthetőségét.

Székely pénzen nőtt fel a szász-ipar, mesterségesen neveltük a szász városok forgalmát azáltal is, hogy oda összpontosítottunk minden főhivatalt és tanintézetet s a nagyobb számú hadtesteket; rendelkezésükre bocsátva így minden anyagi és szellemi tőkét, midőn ezek által a székelyföldi városok és közvetlen vidékének pangó közgazdasági életerében is egy kis vérkeringést idézhettünk volna elő. Más vidékek legalább azon szerencsés helyzetben lehetnek, hogy a főforgalmi központok közelében, azok morzáival táplálkozhatnak, de a székelyföld távolsága és a vasút hiánya miatt, minden nagyobb üzleti forgalom körén kívül esik.

Közüktatási intézményei is, kivéve az udvarhelyi állami főreáliskolát, saját jóvoltukból, áldozatkészségükkel vannak, melyek még legnagyobb részben a múltból maradtak fenn. Azonban, hogy ha talán még a múltban létezett iskolai és intézményei is mind megvolnának a Székelyföldnek, nem panaszkodnánk és nem fordulna kérelmével az államkormány segítségéhez.

A székelynépet hagyományai a katonai pályára terelik, katonáskodás képezte főfoglalkozását a múltban, mint határőröknek, egész a legújabb korig. Mint ilyen virágzó katonaiskolákkal is rendelkezett, melyeknek még most is megvannak minden központban feltűnő épületei. Csak így érthetjük meg, hogy a szabadságharcban honnan teremhettek hallhatatlan hősei, különösen a kis

Háromszéknek, mely egy maga fel merte venni a harcot a túlnyomó erővel szemben.

Nem is létezett akkor »székely kivándorlási ügy«, csak midőn elzárták ezen önhivatala »elől az utat, elvették katonaiskoláját a nép-özönének, a legerősebb közép-, ugynevezett »katona-osztály«-nak. Ekkor kezdődött az elszegényedés, a kivándorlás Oláhországba. Már megelőzőleg is volt ugyan kivándorlás, annyi különbséggel, hogy mint katonák nem ki, hanem az anyaországba vándoroltak. Innen magyarázható meg, hogy a nemzetiségek közt élő magyar családok legnagyobb részét székely eredetűeknek vallják magukat, csak innen hogy hazánk minden vidékén már a régebbi időkből találunk székely származású hazafiakat.

Legjobban sújtotta ezen intézkedés hazánk legdélekebbi megyéjét, Háromszék megyét, katonaiskoláit elvesztve, teljesen iskola nélkül maradt. A tehetősebb, módosabb családok — így nevezve, a kiknek legalább 20—60 hold földbirtokuk van — így is taníttatták ugyan gyermekeiket a szomszéd udvarhelyi vagy nagyenyedi főiskolákban, de a népzsömly szegény, hogy a helybeli alsóbb iskolákban is nehezére van gyermekét neveltetni.

Közüktatási kormányunk a közelmúltban, inkább magyarosítási szempontból, több állami iskolát is létesített a szomszéd Brassóban, a háromszékiek érdekében is; de ugyanekkor elfeledtük ezt szorosabban a Székelyföldhöz csatolni az által is, hogy a szükséges tantereket nem idegenből, hanem onnan importáljuk, s így utat mutassunk a székely kivándorlásnak a nemzetiségi városok felé: hogy ez megfordítva és helytelenül történt, bizonyítja a brassói magyarság kebelében

A „Székelyföld“ tárczája.

Nines tökéletes boldogság a földön.

Egymás szerencsétjét irigyeljük.

— A boldog falusiak! — kiált fel a hitelezőktől agyonzaklatott fővárosi családapa

— Oh, a boldog fővárosiak! — zengi karban a leányos mama, Zelmá leánya, Pali fia.

— De boldog, élvezetes, ragyogó is az a fővárosi élet! Csupa vigság, mulatság, ünnep ott minden nap. Csak a kórházra kell kimenni s már a leg-tarkább élet tárul elének, míg itt Hegyfűzőn néha hetekig sem látunk valamire való szalon-embert.

Vasárnap délutánonként összegyűlnek kávéra a hegyfűzi asszonyok, csupa ténsasszony, míg a fővárosban a fodrász felesége is nagyságos asszony. Ott tudják csak megbecsülni az embert.

A vig kávénéni-társaság kedve aztán csakhamar lelohad, buskomor irigység száll az arcokra, a hogy elkezdődik a társalgás a „boldog fővárosi élet“-ről.

— Mily boldog napokat töltök a múlt hóban a fővárosban! — sóhajt fel a jegyzőné, meglátogat-tam barátánomet, tudjátok azt a szende kis Vilmát, hisz ismeritek. Egy biztosító társulati hivatalnok vitte fel nőül Budapestre. Akkor mindnyájan sajnálkoztatok rajta; azt mondtátok, hogy férje, Füttössy swindler, csak hozománya miatt vette nőül Vilmát. Ugyancsak elállna most szemetek, szájatok, ha látnátok. Még szalont is tart.

— Szalont! — kiáltják közbe irigyledve mindannyian.

— Igen szalont, valódi szalont, edeseim. Azután nála nem kávé-társaság gyűl össze, de minden kedden jour-fixe van. Még pedig milyen jour fix!

— Ott lehet csak finom eszem-izsom, — szól közbe a segédjegyző.

— Eszem-izsom? Ah, dehogya. Az nem urias. A fővárosban azt mondják: „nem chic.“ Minél elegánsabb ott a társaság, annál kevesebbet esznek. Üres thea vagy limonádé s pár darab száraz sütemény. Ennyi az egész. De így elegáns. Ott nem az evés-ivás kedvéért jönnek össze, hanem azt nézik, az adja meg a tónust, hogy a theát, limonádét ezüst tálcákon szervírozzák fel.

— Vagy kínai ezüstön?

— Az mindegy csak ezüstnek lássák.

— Aztán mit csinálnak azokon a jour-fixeken?

— Hát semmit edesem. Megbámulják egymás toiletteit, valaki a társaságból végig játszik egy pár keringőt, végig tárgyalják a főváros botrányait, aztán szépen ajánlkoznak.

— Ennyi az egész?

— Hát ez nem elég? Nem is ez adja meg a jour-fix érdekességét, hanem a társaság. Ott így nevezik a társaságot. A háziasasszonynak van gondja rá, hogy vendégei közt legyen legalább egy méltóságos ur, nyugalmazott főispán, vagy címzetes miniszteri tanácsos, ez mindjárt előkelő tónust ad az egész társaságnak. Vilmánál egy valóságos méltóságos kamarás is ott volt; igaz, hogy vén és kopasz már, de azért minden leány csak a körül for-

gott. A fővárosi leányok nagyon vágnak a méltóságos asszony címre.

— Hát a szívük?

— A szív vágyaira ráérnek akkor gondolni, ha már méltóságos asszonyokká lettek. Az olyan nagy uri férj, ritkán van otthon, nem látatlankodik, kötelességei vannak a nagy világban.

— Hát a fiatal gavallérok? Mondja csak ténsasszony, voltak Vilmánál akkor fiatal gavallérok?

— Kérde szemérmesen a gyógyszerész kisasszony.

— Hogy voltak-e? hát persze, hogy voltak, de még milyenek! csupa frakk, klakk és lakk! Aztán hogy tudtak azok udvarolni. Csupa költők azok, lelkem. Vilma ugyan azt mondja, hogy csak azért hívja meg ezeket, hogy legyen statisztéria is, de ezek aztán ki is tesznek magukért; egy-egy esinós menyecskevel, fiatal leánnyal elvonulnak a palma alá, vagy a kandalló mellé aztán suttogva beszélgetnek, úgy, hogy majd kicsattan az izgalomtól a kis leányok arca.

— És persze házasság a heves udvarlás vége?

— Szól meggondolatlanul közbe a házi kisasszony.

— Ah, dehogya, edesem. A jól nevelt fővárosi leányok nem a szép szemek és nyalka bajusz, hanem a jó parthie után sóvárognak, a csinos ifjak jók udvarlóknak, de férjekül jobbak az öregebb urak, ezek jobb parthiek, gazdagabbak, nagyobb hivatalokban ülnek, nagyobb kényelmet biztosíthatnak nejeiknek. A fiatal dandyk udvarlása csak arra való, hogy beagrássák a házasságba az öreg urakat. Ezért hálásak is aztán a gazdag menyecskének.

legutóbb nyíltan is kitört viszály. A székelység részére tehát ismeretlenek és hozzáférhetetlenek is a brassói intézmények, mert sokkal drágábbak a neveltetési költségek is itt, mint a jóval messzebb levő udvarhelyi vagy nagyenyedi főiskolákban. Nem fogja tehát a háromszéki szülő, a közkutatási kormány politikájának megfelelően Brassóba vinni fiát, hogy ott magyarosítson, mert a jelen anyagi viszonyai nem engedik, hanem azok, kik egy megyei közép-, katonai, kereskedelmi- vagy más szakiskolában tisztességes megélhetést biztosíthatnának gyermekeiknek, megosztják még meglevő egy-két hold földbirtokukat s lesz belőlük napszámos Oláhország számára.

Többrendbeli panasz hallatszott már a Székelyföld, különösen Csík- és Háromszék-megyék kedvezőtlen egészségügyi állapotáról is, a nélkül, hogy valódi előidéző oka ki lett volna mutatva, holott mi sem lett volna ennél könnyebb. A Székelyföld lakosságának kétharmad része teljesen földhöz ragadt szegény, kiknek a mindennapi jó is csak a legcsekélyebben jut ki, s kik azért szívósan ragaszkodnak hagyományaik- és szülőföldjük-höz; elképzelhetni tehát azokat az indító okokat, melyek mégis kivándorlásra kényszerítik, s melyek egészségügyére is csak károsan folyhatnak be, nem számítva a kórházi jelentések által is igazolt, Oláhországban és a nemzetiségi városokban szolgálatot kereső, s megfertőzött cselédleányok nagyszámát, melyek aztán a ragályt szülőföldjükre is elhurcolják.

Ha a székely, különösen a háromszék- és csikmegyei nagymérvű kivándorlás és halálozás által elveszített szokott, magyar nemzetiségét veszteséget gyógyítani akarjuk, egy első sorban közép-, katonai- és kereskedelmi iskolákat kell adnunk a székelyeknek. Katonákra, állami és más tisztviselőkre mindig szükségünk van — ha a köztünk élő nemzetiségek nyelvüket megtanulni nem akarják — a székely ifjunak pedig ez iránt nagyon szerény igényei vannak. Mentsük meg tehát a még felszínen uszókat, aztán emeljük fel a már alámerülteket.

* * *

(Vége következik.)

SZEMLE.

A berlini értekezlet befejezése. A munkásvéd értekezlet március 31-iki záró ülésében Berlepsch kereskedelemügyi miniszter hosszabb beszédet tartott.

Kiemelte, hogy az értekezlet nem volt abban a helyzetben, hogy nemzetközi megállapodásokat létesítsen, mert csak véleményét és óhajátait formulázhatta. Ugy hiszi, hogy az értekezlet megalapította az alapot, a melyen az az eszme, hogy a munkásoknak nagyobb mérvű oltalmat, és anyagi, testi, erkölcsi és szellemi erejük biztosítását szolgáltatassuk, tovább élni és tovább fejlődni fog. Habár eleinte a nehézségek nagyoknak látszóttak, az értekezlet mindazonáltal arra az eredményre jutott, hogy léteznek nemzetközi egységes szempontok, melyek szerint a kérdések megoldása az egyes kormányok részéről, az illető államok saját viszonyainak tekintetbe vételével fogantatható. Az iparnak kormányok által biztosított existenciájától és boldogulásától függ a munkások jóléte is. A miniszter kijelenti, hogy a császár meghagyásának tesz eleget, midőn a tagoknak szakszerű és beható munkálkodásukért legforróbb köszönetét kifejezi. Isten áldása kísérje a működést, hogy az elvetett mag százszoros és ézerszeres gyümölcsöt hozzon. (Élénk tetszés.)

Gorst angol megbízott köszönetet mondott a császárnak, hogy egybehívta az értekezletet, melynek eredményei rendkívül kielégítőek. Ha a gyermekek milliói a nyomortól megmentetnek, ha ugyanannyi nő a családnak visszaadatik, hálával fognak visszaemlékezni a császár kezdeményezésére. Jacobs miniszter, kihez Olaszország és Spanyolország képviselői csatlakoztak, Berlepsch miniszternek köszönetet mondott a tanácskozások vezetéséért.

Bismarck elutazása Berlinből. Bismarck kocszort tett I. Vilmos császár koporsójára. A herceg elbucszott az összes királyi hercegektől. A wilhelmstrassei palota előtt ezrekre menő néptömeg állt, a hercegi család elindulását várva. Bismarck herceg délután 5 órakor hajtatott palotájából, vértess egyenruhában, nyitott kocsiban a pályaudvarhoz, a második kocsiban a hercegné és a kíséret foglaltak helyet. Az ezrekre menő tömeg riadó hurrah kiáltásokba tört ki, mely egész a vasútig meg nem szűnt. Az ablakok zsufolva voltak közönséggel. A kocsik szakadatlan kenderlobogtatások közt, a tömegtől kísérvé, csak lassan haladt előre. A pályaudvarban a gárdavértesezred egy százada volt felállítva, élén a zenekarral. Jelen volt valamennyi miniszter, az egész diplomáciai kar, az udvari állami méltóságok, valamint az udvarhoz tartozó személyzet. A közönség tolongása rendkívül nagy mérvet öltött. Az ünnepélyesen feldíszített váróteremben halmokban voltak a virágcsokrok. A herceg és a hercegnő a jelenlévőktől szívélyesen elbucsztak, mire a vonat 5 óra 40 perckor a pályaudvarból kirobogott. A »Post« tévesnek nyilvánítja azt a hírt, hogy Bismarck herceg a lauenburgi hercegi címet nem fogadta el. A »Köln. Ztg.« jelenti, hogy gróf Bismarck Herbert bucukihallgatása a császárnál

különösen szívélyes jellegű volt. A császár az mondta, hogy azért adományozta a grófnak a hohenzollerni házi rendet, mert a láncz az egyesülés és a szilárdulás, nem pedig az elválás jelvénye s reméli, hogy a gróf kipróbált erejét nemsokára ismét igénybe veheti a birodalom szolgálatában.

A nihil. A pétervári egyetemen szétosztott kiáltványokból kitűnik, hogy a diákszavargások a forradalmi párt bujtogatására vezethetők vissza. Péterváron és Moszkván kívül, hir szerint, Kazánban és Kijevben is fordultak elő diákszavargások. A moszkvai diákszavargások okául a szibériai politikai fegyenczek bántalmazásait hozzák föl. A diákok félre nem érthető módon tiltakoztak a kormányzó kegyetlensége ellen, minek az lett a következménye, hogy az egyetemet, nagyobb zavarásoktól tartva, rögtön bezárták.

Hírek Belgrádból. Azt a hírlelést, mintha Milán király egyes államtanácsosok választását befolyásolta volna, éppen úgy, mint Milán beavatkozását az államügyekre egyáltalában, hivatalosan megczafolják. Politikai körökben beszélnek, hogy a szkupstina bezárása után a kabinetet több tárczára nézve ki fogják egészíteni. — Egy 360 montenegróiból álló csapatot a kruseváci téli szállásból a határszéli új telepítvényre költöztettek át.

T a n ü g y.

A barátosi iskola története.

Írta: Borivó.
(Folytatás.)

A kis iskola vándorlása.

A kis iskola számára tanító már volt, de alkalmas tanhelyiség még nem volt. Kivert mőhraj kas nélkül!

A szenge muzsákat szorultságból berögtönözték a község házába. Ez az ódon faház egyszer az előljáróság tanácskozási szobája, máskor a községi iskola tanszobája és a szegény vén Bogyóné (egy öreg bábaasszony) lakszobája volt ugyanazon időben hat hétig. Iskolai pad, asztal, tábla, könyv, jó levegő és világosság nem volt, de szemléleti taneszközöket mégis lehetett ott találni bőségesen. A vén asszonynak volt sósakupája, lapitója, gyertyatartója, pohara, guzsalya és egy jámbor macskája. Egész iskolai muzeum! A tárgyak alakjait, színeit, anyagait, részeit, hasonlóságait, különbségeit, pompásan lehetett szemléltetni azokon. Volt nagy mulatság! A tanítványoknak csak felét lehetett egyszerre becsufolni a házba; míg egyrésze benn tanult, addig a többi künn játszott, aztán az óra rend szerint szerepet cseréltek. Szerencsére szép idő járt.

A tél közeledtével átszállásolták az apró szenteket a felekezeti iskola tőzsomszédságába, a templomtól északra, egy régen felhagyott rozszaut

Boldog fővárosiak!

Mi fővárosiak pedig a vidékieket irigyeljük és talán több joggal.

A fővárosi középosztály élete, csekély kivétellel, igazán nem irigyelhető. Igazi »Fenn az ernyő, nincsen kas«. Tulköltekezünk.

A mulatságokat, jour-fixeket, bálakat, toiletteket a család-apa gondjai, a család-anya szorongása zavarja legtöbbször meg s követik az öngyilkosságok, csődök, árverések vagy családi botrányok.

Ne kívánczozzatok a boldog vidékről e nagy Babylonba.

A jour-fixeket hetekint hat napi gond, egy bált fél évi vergődés szokta követni és Monasztarly Dobos, stb. számlái.

A jour-fixek után a nőnek reudesen migraineje van, a férj a klubban, a kaszinóban tölti estéit.

Vidéken esti nyolcz órakor vacsorára összejön az egész család, (ha a ténsur tovább tarokkozik a kaszinóban, nyolczkor már a kis pesztonka fut utána: »Kéreti a ténsasszony, tessék már hazajöni vacsorára!«) aztán elbeszélgetnek, olvasgatnak s kilencz óra után mint Arany éneklí: »Ki, ki nyugalomba!«

Ti így vidék szép leányai, ne irigyeljétek a fővárosi leányokat, Arturokat, Romeokat, a ti Naczi-tok, Pistátok, nem tudtán a szerelemről úgy szavalni, de melegebben, hivebben érez, s mi fő... feleségül is vesz titeket.

Milassin Vilmos.

— Oh de boldogok is azok a fővárosi lányok! Nálunk udvarolni, oly szépen beszélni sem tudnak a fiatalok. Ha szerelmesek is, csak néznek, sóhajtoznak, kezünket szorongatják, legfőlebb annyit tudnak a bucsuzásnál kihebegni: Ah, Máli kis-asszony!

— De ezt aztán soha sem feledik el, ezt csakhamar követi a megkérés.

— Mindegy, — kiált közbe a vérszemet kapott házi kisasszony, én mégis úgy vágnám fővárosi udvarlóra, ki költői nyelven tudja elszavalni, hogy: Szeretlek!

— De ép oly hamar el is feledí, — jegyzi meg az orvosné.

— Férjem azt mondja, a lapokból olvasta, hogy Vilmáéknak elárverezik mindenöket. Elvitte az egész vagyont, a sok jour-fix, — szól közbe a szolgabíró neje.

— Magam is hallottam; tettem is rá távolról célzászt Vilmának, de ő megnyugtattott, hogy egy bankdirektor, az is ott volt a jour-fixen és feltűnően sokat forgolódott a szép Vilma körül, majd mindent ki fog egyenlíteni. Ez is csak a fővárosban lehetséges.

Aztán foly a társalgás tovább a fővárosi életéről.

Minden ideénynek megvan ott a saját élvezete. Időszakunkit a löversenyek, hol a legszebb társaság jó mindig össze, megbámulhatják ott a toiletteket, a divatot, aztán játszhatnak a totalizátornál.

— Valóságos zsebmetzés az! — tör ki a jegyző-

segéd, ki a legutóbbi versenyen fél évi fizetését totalizátörözte el.

— Ah, dehogya! Ez nem is szerencsejáték, — magyaráztatja egy tapasztaltabb — ez a legészserűbb játék, kis löismeréssel a nyeres csaknem bizonyos.

S foly a társalgás tovább, a divatos löversenyekről, azok hiveiről, a főrendező derék főtítkáráról, Sárkányról, ki mindent igazgat, rendez, a pályabírákról, a lovakról.

Csakhamar összebeszélnek, hogy a legközelebbi futtatásra ötvenen rándulnak fel a fővárosba. Könnyű a zónával.

Biz ez okos divat lenne, ha minden vidék követné. Angliában száz mérföldnyiről is elmennék a híres futtatásokra, melyek nemcsak mulatságot ígérnek, hanem igen fontosak nemzet gazdaságilag is.

Ezt egy nyugalmazott százados magyaráztatja, de a fiatal leányok nem hallgatnak oda, őket inkább érdeklik a színházak, a bálók.

— Boldog fővárosiak! Ti a legművészibb játéokban gyönyörködhetek. Taposolhattok az isteni Ilkának, a még mindig bájos Blahánának, elragadtatva élvezhetitek Sz. Prielle Kornélia, Ossilag Teréz, Helvey Laura művészi játékát, megbámulhatjátok remek toilettejeiket, míg nekünk a vidéken be kell érünk a kezdő naivák selypítésével. Hát a dalias Nagy Imrre, hány fiatal szívet hoz mozgáshoz, lélekehez, szívhez szóló szavallatával. Boldog fővárosi lányok, kik őt hallgathatjátok!

Ki nem fogynak a fővárosi élet dicsőítéséből.

házba. Ez egykor a református pap laka volt, ekkor pedig egyik lakrész a harangozó (Bedő Ádám) hajléka, a másik rész a közs. iskola tanterme, mostan pedig semmi se, csak a hült helye. De mint-hogy három évig iskolául szolgált, megérdemel egy-két szót. Hogy, hogy nem, hát régen, egy nyáron kigyuladt a szegény ház »kürteje«, a lobogó lángok nagy dorombolás között elemezni kezdték a koromlepte zsendelyeket, szerencsére holmi áncsorgó emberek hirtelen agyon öntözték a veres chemikust. A ház hátáról, oldaláról, lehullt a tapaszt-bunda s oldalbordái a boronák meztelen daczoltak a tél fagyalálé lehetével. A Nemere szele a számtalan jukon be-tanudta hideg nyelvét s úgy csufolkodott a tanuló gyermekekkel. Esős időben a faloldalán lefolyó kormos esőcseppek oly művészi zsinórokat festettek, hogy én azt most a világért sem tudnám olyan szépen, olyan természetesen utána rajzolni. E vázlatosan leírt házból az 187¹/₄-ik tanév kezdetén bevándorolt a kis iskola a falu közepébe, a Mirose hadnagy-féle, vakolt oldalú, cserepes födelű faházba, mely uri lakás volt ugyan, de iskolának nem volt elég világos és elég magas. Itt is két esztendő repült át az iskola feje felett. Az 187²/₆-ik tanévet ismét egy újabb régi házba kezdte el és végezte be a vándor iskola alszögben, a Milazévich májor-féle ház északi lakrészében, küzdött a sötétséggel és a hideggel egy lucskos télen. Végre 1876. októberében a sokat bolygott szegény iskola megtalálta a maga otthonát az ujon épült kö-iskolában. Mielőtt a kö-iskolára térnék, had szóljak röviden az iskola másik részéről is.

Az iskola teljes átalakulása.

Az első (187¹/₁-) tanév lejártával a tanfelügyelő ur intézkedése folytán a fú gyermekeknek mind a községi iskolába kellett menni a Bibó tanító keze alá, míg a leánykák a felekezeti rendeltetett Kocsis tanító keze alá s így az 187²/₂—187²/₃-ik tanévekben mindkét tanítónak 6—6 korosztályt kellett tanítania. Azonban az iskola mindkét része községi jellegűt vet fel s ekkor újabb oly osztatot el, mint kezdetben volt, mert így czélszerűbb: kevesebb osztálylyal több eredményt mutathat fel a tanító.

Az 1873. évi októberben a nagyobb iskola tanítóját hirtelenben megválasztották Ferencz Albert urat, ki mint tanult diák, a tanodából szülői látogatására haza jött volt. Fizetésül, lakáson kívül 300 frtot ígérve. De Ferencz Albert ur mint törekvő fiatal ember nem elégedett meg az egyszerű falusi tanítósággal, vagyai, reményei nem engedték itt nyugodni és egy havi tanítás után, nov. 9-én beadta a lemondását s elment vissza tanulmányai folytatására. Az üresedésbe jött állomás ideiglenes betöltésére Kocsis ur kérését fel, jó szívvél vállalkozott, pedig kissé neheztelt, hogy először mellőzték volt. Kocsis ur a nagyobb iskolával a felekezeti iskola házában működött egész 1876. októberig.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

— **Időjárás.** Április hava nem annyira szeszélyes, mint komor, zord ábrázattal köszöntött be hozzánk. Az igazán meleg napfényt, melylyel a tavasz hónapja elbusuzott, április egy pillanat alatt elűzte s napsugár helyett kemény északi szélet s eső helyett havat hozott nekünk. Kedden reggel hegy, völgy s lapály hópalásttal volt bevonva s az egész természet téli szint öltött. A rövid életű hó a lapályokról elolvadt, de a hegyeket hókorona fűdi.

— **Vámszerződés Romániával** Biztos helyről vett értesülésünk szerint a román kormány elhatározta, hogy monarchiánkkal a vámszerződés megkötése iránt közelebből tárgyalást fog ismét kezdeni. Román tisztviselők járják be az országot s adatokat gyűjtenek a kis- és nagyipar állásáról, melynek értelme csak az lehet, hogy a román kormány mielőtt az országot megnyitná monarchiánk előtt, tudni akarja, hogy azon iparágak, melyeknek termékeit nagy részben a magyar ipar szolgáltatja, eléggé erős-e arra, hogy a magyar bevittellel versenyezhesen. Románia a vámháboru néhány éve alatt hatalmas ipart teremtet magának és már most, hogy e tekintetben nincs mitől

tartania, biztosítani akarja nyers terményei kivételét is. Nem rossz számítás, de kormányunk bizonyára meg fogja monarchiánk érdekeit védelmezni.

— **A háromszékmegei »Erzsébet«** árvaleány-nevelő intézet a Kézdi-Vásárhelyt rendezendő székely termény- és ipar-kiállítás költségének fedezésére 1890. évi április hó 12-én Kézdi-Vásárhely város tanácsháza dísztermében közvacsorával összekötött tánczvigalmat rendez. Beléptijegyek ára: személy-jegy 1 frt; család-jegy 3 frt. Jegyek előre válthatók Fejér Lukács fia, K. Csizsár József és Wertán Testvér urak üzletében s este a pénztárnál. Jelszó: Egyszerűség s virágos jó kedv! Kezdeté 8 óra. Az étkező helyiségekben, czukrászdában a női bizottság tagjai fogják az étkeket és italokat felszolgálni, az ételapon előre látható igen jutányos árért.

— **Meghívás.** Egyháznak híveit atyafiságos tisztelettel hívom meg folyó hó 7-én, ünnep második napján, délelőtti isteni tisztelet után tartandó egyházközségi közgyűlésre, melyen 10 egyháztanácsos megválasztásán kívül pár igen fontos ügy lesz tárgyalandó, a méltóságos állandó Igazgató-Tanács rendelete folytán. Kézdi-Vásárhely, 1890. március 31-én. Baló László s. k. egyházf. főgondnok.

— **Április 4-én** — nagypénteken délelőtt — Makkai Dániel ret. énekvezető passiót fog énekelni. Felhívjuk a buzgó híveket jeles énekvezetőnk meghallgatására. Husvét első napján az ujonnan alakult egyházi dalárda fogja az isteni tisztelet magasztosságát emelni összhangzatos egyházi énekek előadásával.

— **Kovácsnán** Hamar Lajosné egy széles körű székely család tisztelet tagja mult hó 29-én meghalt. Temetése március hó 31-én ment végbe nagy részvét mellett. A család a következő gyászjelentést adta ki:

»Alattirokhat melyen megszorodott szívvel jelentik a feledhetetlen jó nő, gondos édes anyja, szeretett nagynya és rokonnak Hamar Lajosné született Kovács Róznának Kovácsnán, folyó év és hó 29-én délelőtt 10 órakor, életének 68-ik, boldog házasságának 35-ik évében tüdőgyulladásban történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 31-én d. u. 3 órakor fognak a kovácsnai ref. temetőben örök nyugalomra elhelyeztetni. Kelt Kovácsnán 1890. márc. hó 29-én. Hamar Lajos, mint férj. Hamar Mária, mint az elhunyt leánya és férje D. Veres Gyula ügyvéd, mint az elhunyt veje; ezeknek gyermekeik: Ilona, Mariska, Róza, Emma, Gyula és Lajos. Az elhunyt testvérei: Kovács Amália Beczó Sándorné és gyermekei; Kovács László és gyermekei; Kovács István ny. kir. aljárásbíró és gyermeke.«

— **Meghívó.** A háromszékmegei tanító-testület kézdii járásköre 1890. április 12-én délelőtt 9 órától kezdve Kézdi-Martonfalván ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Szabó Lászlár helybeli tanító gyakorlati előadást tart az énekből; 2. elnöki megüytöbészé; 3. jegyzőkönyv olvasás és hitelesítés; 4. Darkó Mihály dálnoki áll. el. isk. igazgató felolvas egy lecke-tervet; 5. Vajna Károly kézdívásárhelyi tanító értekezik a központi választmány által kitűzött tételről; 6. Quintett a márkos-martonfalvi zenekar által; 7. Szaval Cseh Izsák eresztvényi tanító; 8. Ének-duett, előadják Székely Melinda kézdívásárhelyi és Pollák Angusztia márkosfalvi tanítónők; 9. Ének-duett, előadják Baló László kézdívásárhelyi felsőnépisk. tanító és Makkai Dani kézdívásárhelyi kántortanító; 10. Nagy Ferencz emlékezete, olvassa Benkő József dálnoki áll. el. tanító; 11. Indítványok; 12. A jövő gyűlés helyének, idejének és tárgysorozatának megállapítása. Az előlirt helyre, az irt idő pontos betartása mellett a tagokat és a tanügy iránt érdeklődő közönséget elnöki megbízásból tisztelettel meghívja Dálnok, 1890. március 27-én Benkő József kőri jegyző.

— **A zónatariffa diadala.** Egy közzétett kimutató szerint a zónatariffa hét hónap alatt közel egy millió forintnyi jövedelmi többletet eredményezett.

— **Képkiallítás Brassóban.** Az »Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat« igazgatósága már hivatalosan értesítette az itt megalakult százas bizottságot, hogy a képkiallítást hajlandó Brassóban megtartani s hogy a szükséges előkészületek megtétele czéljából Telepy műtárnok a legközelebbi napokban Brassóba fog érkezni.

— **Ismét új betegség** bukkant fel Velenceze vidékén, a honnan a nona is eredet. Ez eddig ismeretlen járványt a nép teston néven nevezi. Altalános rosszullét és lázon kezdődik, majd a beteg egész testén pattanások mutatkoznak, a fej óriásra dagad s az arcz felismerhetlenné válik az irtóztató puffadtagságtól. Ezután a bőr mind lehálik s a beteg oly nyugtalan lesz, hogy kényszerzubbonyt kell rá adni. Salzano faluban pár nap alatt hat

eset volt, de csak egy halálos. Vigna professzor, a kit a hatóság megbízott a nyavalya tanulmányozásával, azt mondja, hogy e baj a himlőnek egyik legsúlyosabb fajtája.

— **Rómes nászjé.** Wölle németországi faluban nemrég egy Radocsinszki nevű fiatal ember lakodalmat ülte egy fiatal, szép munkásleánnyal. A lakodalmat követő napon a fiatal pár ajtaja zárva maradt és ismételt zörgetésre sem nyílt az ki, úgy, hogy erőszakkal kellett a lakásba törni. Ott iszonyú látvány tárult a belépők elé. A fiatal férj szédült, összetépett, véres ágyban horkolt, szája véres habtól tajtékzott, mellette neje holtan feküdt, orra, füle leharapva, melle összemarcangolva. A megindított vizsgálat szerint a fiatal férjet kevés azelőtt dühöd kutyá harapta meg és a nászéjen az ebdüh tört ki rajta. A szerencsétlen néhány nappal a rómes nászjé után szörnyű kínok között meghalt.

— **»Első segély szerencsétlenségek és baleseteknél«** czim alatt dr. Rainer Dániel városunkban is előnyösen ismert orvostól egy füzet jelent meg, mely röviden és érthetően tárgyalja mi módon kell eljárni különféle alkalmaknál történhető baleseteknél legsikeresebben addig is, míg orvosi segély érkezik. A füzet elején az emberi test szervezetét laikus által is érthetően tárgyalja. Ennek ismertetése után elősorolja a legkülönbébb szerencsétlenségeket, mi embert érhet, u. m. megfuladásokat bármilyen módon is történhet legyen, égetések, mérgezések, csonttörések és a sebesülések számtalan eseteit. Gyakran az első segélynyújtástól függ embertársaink élete, s ha ennek módját tudnók, sok szerencsétlenség következményeit meggátolhatók. A füzet czélja, hogy nem orvos is azonnal képes legyen segélyre lenni, míg orvos jön, sőt könnyebb eseteknél a kötés művét teljesen is bevégezni. A füzet tekintettel van arra, hogy a legkezdtelegesebb segéd-eszközökkel a mi majd mindig kéznél van, nyújthatunk első segélyt, még ha minden emberi laktól távol is lennénk. Számos képek szolgálnak a szöveg magyarázatán, melyek segélyével bárki is megértheti a törések, ficamok, vérzések és súlyos sebesüléseknél alkalmazandó kötések módját. Dr. Rainer Dániel könyve valóban nagy házagot pótol, s mint ilyent a legmelegebben ajánljuk mindenkinek, különösen a tűzoltók, lelkesek, tanítók, az előjárók figyelmébe. Az illusztrált mű ára 1 frt s kapható a szerzőnél Nagy-Enyeden.

Törvéyszéki csarnok.

Gyermekek gyilkosság büntényével vádolt Vas Margit komáromi születésű sepsiszentgyörgyi lakos 24 éves cséledeleány ült e hó 29-én a helyi kir. törvéyszék előtt a vádlottak padján. Nevezett egy és fél éves Mari nevű törvénytelen leánygyermekét mult év őszén Sepsiszentgyörgy közepében az Olt vizébe dobta. A hulla 5 hét múlva Ilyefalvánál egy halász által halászás közben kifogatott. Vádlott a tettét úgy a vizsgálat mint a végtárgyalás rendén töredelmesen beismerte. Tettét indokolni nem tudja, de azt hozza fel, hogy csekély kereset mellett nem volt képes érte a 4 frt 50 kr. havi tartás díjt fizetni s hogy mindig fájt a szíve, a mikor ránezett, hogy a gyermek oly fejletlen, szigorú és beteges.

Közzéadó Kovács Gyula kir. alügyész 15 évi fegyházbüntetést kért a gyilkos anyára. Hivatalból kinevezett védő dr. Balogh Vendel ügyvéd orvos-szakértői vizsgálat hiányában lélektani indokok alapján igyekezett kimutatni, hogy az anyai szeretet természeti törvényével ellenkező eme iszonyu bünténynél, a szerencsétlen anya értelmét visszatartatlan boru kellett hogy meglepje, mely állapotban a cselekmény előre való megfontolásról szó sem lehet. A törvéyszék a vádlottat a gyilkosság bünténye alól felmentette ugyan, de gyermekölését, az enyhítő körülmények tulnyomó voltára való tekintettel, 5 évi börtönbüntetésre ítélte, melybe a vizsgálati fogságban töltött idő is beszámíttatik.

Szerkesztői izenet.

Első bün. Sajnáljuk, de nem közölhetjük. Más fajtát mindig szívesen fogadunk.

241-ik közlemény

a háromszékmegei »ERZSÉBET« árvaleány-nevelő intézet javára Sárfalva község lakosai által tett szíves adakozásokról.

Gál Ferencz, Fekete Mihály, Erős Jánosné, Ferencz István, Babos József, Babos János, Babos Károly, Ferencz Pál, id. Erős András, Babos Sándor, Kondráti Sándor 1—1 liter, Babos Dénes, Erős Lajos 2—2 liter, Fekete Mihály, Szabó Dénes 3—3 liter, Simon Gyula, Babos Ferdinánd 4—4 liter, Balogh Sándor 5 liter, N. N. 10 liter rozs; Erős Ferencz 2 liter árpa.

Szászfalu:

Haralyi János 1 kr. Bordás Borbála 10 kr. Péter József, Péter Mihály, Bene János, Pap János, Rácz Zsigmondné, Ferencz József, Tóth István, Tamás Mihály, Erős István, Jakabos János, Imreh Ferencz, Bardocz Sándor 1—1 liter, Péter András, Péter József, Lukács László, Bögözi Pál, Bardocz Gáspár, Balogh Ignác 2—2 liter, Gál István 3 liter, Bardocz Gyárfásné, Tóth Gáspár 1—1 liter árpa.

Fogadják a némes szívű adakozók az árvek nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhely, 1890. április 1.

Br. Szentkereszty Stephanie,

Székely Málvin,
jegyző.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

1890. április hó 1-én.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	101.30
Magy. papíráradék 5%	98.40
Magyar vasúti kölcsön	—
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötv. III.	113.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	—
Temes-bánati földteherm. kötvény	—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	104.50
Magyar szőlődéma-váltási kötvény	99
Magyar nyereség-sorsjegykölcsön	138.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	126.50

Oszttrák járadék papírban	87.30
Oszttrák járadék ezüstben	87.40
Oszttrák járadék aranyban	110.—
1860. államsorsjegyek	138.50
Oszttrák-magyar bank részvény	933.—
Magyar hitelbank részvény	338.50
Oszttrák hitelintézet részvény	309.10
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.60
20 frankos arany	9.45
Német birodalmi márká	58.45
London (2 havi váltókért)	119.50
20 márká arany	11.74

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Egész selyem nyomtatott Foulardok

1 frt 20 krtól 3 frt 90 krig méterenkint (circa 450 különféle minta) küld egész öltözetekre és darabonkint portó- és vámentesen G.

Henneberg (cs. és királyi udvari szállító Zürichben. Minták postafordultán.

Levelekre 10 krós bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések

Hirdetmény.

A Gross Gyuláné árvái tulajdonát képező beltelek, a piacz közelében, (Bertalan-féle ház) folyó évi szent György naptól kezdve több évre haszonbérbe adandó, az utcára nyíló kettős szoba (bolthelyiség) és ugyanazon a telken egy család számára kényelmes lakás, értekezhetni és kivehető a sepsiszentgyörgyi árvaszéknél.

Sepsi-Szentgyörgy, 1890. márcz. 24-én.

Gross, apai gyám.

A KI NEM TUDJA,
hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipcseben, a képekkel ellátott „A Betegbarát” című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálaíratok bizonyítják, hogy a művecsében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágyva-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

Máriazell gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Máriazell Labdacso.

Ára 20 Kr., egy tükres 6 dobozzal 1 frt. A pénz eüleges beüldése után, 1 tükres 1 frt. 20 Kr., 2 tükres 2 frt. 20 Kr., 3 tükres 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

Kapható: Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerárán; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

„RÉPÁTI”

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitünő sikerrel használtatik: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a húgyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti” savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes ízzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, savanyubb borokhoz használva páratlan.

A töltés egy legkitünőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palaczkba töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.

A „répáti” savanyuviz mindig friss töltésben és valódi minőségben kapható raktáron:

Kézdi-Vásárhelyt: Kupán József, Sepsi-Szentgyörgyön: Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti” savanyuviz kútkelzelősége:

György József

Kászón-Impéren, (Csikmegye.)

Ruha-szövetek.

12-20

Peruvien és dosking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek cs. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szinten veteránok, tűzoltók, tornászok, urasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszas szövetek. Utazó-plaidék 4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünben.

Legnagyobb posztó raktár Ausztia-Magyarországban. Minták bérmentve küldetnek. A szabó-mester urak részére a legdu-sabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily viláfgorgalmu üzleteknél önként érthetőleg sok a maradék, s miután ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat visszaveszem, azokat becserelem, vagy a pénzt visszaadom. Maradékok megrendelésénél szükséges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.

Levelezések ingyartul, németül, csehül, lengyelül, olaszul és francziául eszközöltetnek.

Máriazell gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Máriazell Labdacso.

Ára 20 Kr., egy tükres 6 dobozzal 1 frt. A pénz eüleges beüldése után, 1 tükres 1 frt. 20 Kr., 2 tükres 2 frt. 20 Kr., 3 tükres 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

Kapható: Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerárán; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

Szives megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által kúttintett készítmények:

Dr. MILLER mohnövénynedve

meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmai ellen.

Tégelyben gyermekek és felnöttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görcs elleni balzsama

számtalanszor fényesen igazolva gyomorfájás és gyomorgörcs hányás, vérhas és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára 1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM,

hathatós szer tyukszem, szömsöles, fájós bőrriztagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt 48 kr o. é.

Kézdi-Vásárhelyen valódián kaphatók: Fejér L. fiaí urak divát-szövet és kézműaru-raktárában.